

เรือกอและ

คำว่า “กอและ” หรือ “กูแหละ” เป็นคำภาษามลายู บางครั้งเรียกว่า “โกและ” หมายถึง พลิกไปพลิกมา ตะแคง โค้งงอ แคลง ลักษณะที่โคลง ๆ ชาวมุสลิมใช้คำว่า “กอและ” ผสมกับคำว่าปาระฮู เป็น “*ปาระฮูกกอและ*” ซึ่งหมายถึงเรือกอและนั่นเอง

เรือกอและเป็นเรือประมงชายฝั่งขนาดเล็ก ในแถบจังหวัดภาคใต้ตอนล่าง โดยเฉพาะจังหวัดนราธิวาสและปัตตานี เรือกอและที่ใช้ใบในการขับเคลื่อนมีรูปร่างเพรียวยาว ต่อด้วยไม้กระดานโดยทำให้ส่วนหัวและส่วนท้ายสูง นิยมทาสีและเขียนลวดลายด้วยสีสันทัดตาอย่างงดงาม ลวดลายบนลำเรือกอและเป็นการผสมผสานระหว่างลายมลายู ลายชวา และลายไทย เช่น ลายกนก ลายบัวคว่ำบัวหงาย ลายหัวพญานาค หนุมานเหินเวหา รวมทั้งลายหัวนกในวรรณคดี เช่น “*บุหร่งชิงฮ่อ*” หรือ “*สิงห์ปักยี*” ซึ่งมีตัวเป็นสิงห์ หรือราชสีห์ ส่วนหัวเป็นนกคาบปลาไว้ที่หัวเรือ เชื่อกันว่ามีเขี้ยวเล็บและมีฤทธิ์เดชมาก ดำน้ำเก่ง จึงเป็นที่นิยมของชาวเรือกอและมาแต่อดีต งานศิลปะบนลำเรือเป็นเสมือน “*วิจิตรศิลป์บนพลั่วคลื่น*” และยังเป็นศิลปะเพื่อชีวิตเพราะเรือกอและมิได้อวดความอลังการของลวดลายเพียงอย่างเดียว แต่ยังเป็นเครื่องมือในการจับปลาเลี้ยงชีพชาวประมงด้วย จนกระทั่งกล่าวกันว่า “*ลูกแม่น้ำบางนราไม่มีเรือกอและหาปลาเหมือนไม่ใส่เสื้อผ้า*”

ลวดลายบนเรือกอและ

การตกแต่งลวดลายจิตรกรรมบนเรือกอและเป็นวัฒนธรรมทางศิลปะที่สำคัญอย่างหนึ่งที่สามารถสะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมของชาวไทยภาคใต้ตอนล่าง ที่ตั้งถิ่นฐานอยู่ใกล้แหล่งน้ำและทะเล ซึ่งส่วนใหญ่มีอาชีพประมงเป็นหลัก เรือกอและจึงเป็นพาหนะทางน้ำที่เป็นของคู่กับชาวประมงในแถบนี้ สามารถใช้สอยในการทำประมงและการขนส่งสินค้าและนันทนาการ เรือกอและเป็นเอกลักษณ์ของชาวประมงในเขตจังหวัดภาคใต้ตอนล่างมาช้านานแล้ว เรือกอและมีความแตกต่างจากเรือประเภทอื่น ๆ โดยเฉพาะการตกแต่งลวดลายจิตรกรรมบนเรือ เรือกอและเปรียบดังศิลปกรรมที่ทรงคุณค่าชิ้นหนึ่ง มีสีสันฉูดฉาดสะดุดตา มีลวดลายประติมากรรมที่มีความประณีต ละเอียดอ่อนสวยงามยิ่งนัก

บริเวณต่อเรือกอและสืบเนื่องมาจากบริเวณชายฝั่งแหลมมาลาญ ทางด้านตะวันออกของอำเภอไทยนับตั้งแต่อำเภอยะหิิง อำเภอปานาเระ อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานี เรื่อยไปจนถึงอำเภอตากใบ จังหวัดนราธิวาส แหล่งต่อเรือกอและที่มีชื่อเสียงอยู่ที่บ้านทอน ตำบลโคกเคียน อำเภอเมืองนราธิวาส จังหวัดนราธิวาส

นอกจากนี้ เรือกอและยังเกี่ยวข้องกับประเพณีท้องถิ่น ทั้งพุทธศาสนาและศาสนาอิสลาม คือ ประเพณีแห่พระของภาคใต้จะมีชุมชนเรือพระ มีงานฉลอง มีการแข่งขันเรือกอและอย่างสนุกสนาน ส่วนชาวไทยที่นับถือศาสนาอิสลามก็จะมีวันสำคัญทางศาสนา เช่น วันฮารีรายอ ซึ่งจะมีการละเล่น มีมหรสพครึกครื้น ตลอดทั้งมีการแข่งขันเรือกอและด้วย โดยเฉพาะจังหวัดนราธิวาสได้ฟื้นฟูการแข่งขันเรือกอและหน้าพระที่นั่ง ชิงถ้วยพระราชทานเป็นประจำทุกปี มีประชาชนมาเฝ้าฯ รับเสด็จและชมการแข่งขันเรือกอและ ด้วยความสนุกสนาน ทำให้เกิดความรักความสามัคคีของประชาชนในท้องถิ่น ส่วนจังหวัดปัตตานีจัดให้มีการแข่งขันเรือกอและเป็นประจำปีของงานแห่เจ้าแม่ลิ้มกอเหนี่ยว โดยจัดแข่งขันเรือกอและในแม่น้ำปัตตานี เพื่อฟื้นฟูประเพณีการแข่งขันเรือกอและ ทั้งยังเป็นการส่งเสริมการท่องเที่ยวอีกด้วย

เรือกอและ